

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΥΠΟΥ

Τηλ. 2310 997158, 2310 997162, 2310 997157, e-mail: press@auth.gr
Κτίριο Διοίκησης «Κ. Καραθεοδωρή» ΑΠΘ, Τ.Κ. 541 24, Θεσσαλονίκη
[f @Aristoteleio](https://www.facebook.com/Aristoteleio) [i @auth_university_thessaloniki](https://www.instagram.com/auth_university_thessaloniki) [t @Auth_University](https://www.tumblr.com/Auth_University)

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

**Το Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών του ΑΠΘ για την Παγκόσμια
Ημέρα Ελληνικής Γλώσσας**

Θεσσαλονίκη, 9/2/2022

«Με την ευκαιρία του σημερινού εορτασμού της Παγκόσμιας Ημέρας Ελληνικής Γλώσσας, το Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών (Ίδρυμα Μανόλη Τριανταφυλλίδη) του ΑΠΘ θυμίζει στο ενδιαφερόμενο αναγνωστικό κοινό μικρά αποσπάσματα από κείμενα τριών κορυφαίων Ελλήνων γλωσσολόγων ή φιλολόγων του 20ού αιώνα, που, με τον μεστό τους λόγο, άλλοτε συνθετότερο και άλλοτε πιο απλό, πάντοτε όμως αυστηρά επιστημονικό, τοποθετούν το ελληνικό γλωσσικό φαινόμενο στις πραγματικές του διαστάσεις στον χώρο και, κυρίως, στον χρόνο. Με αγάπη στην ιστορία και τη σημασία της ελληνικής γλώσσας, και σε πείσμα όσων μιλούν, γράφουν ή αφήνουν να εννοηθεί είτε ότι η ελληνική γλώσσα κινδυνεύει, είτε ότι είναι η μητέρα των υπόλοιπων γλωσσών, καθώς οι προλήψεις και οι απόψεις για τη φθορά της ελληνικής γλώσσας δεν έχουν εκλείψει. Αλλά, βέβαια, και με υπενθύμιση της ανάγκης να καταρτίζονται γλωσσολογικά, με τρόπο επαρκή και έγκυρο, οι δάσκαλοί μας κάθε βαθμίδας της εκπαίδευσης.

1. Μ. Τριανταφυλλίδης, «Πρόλογος» στη *Νεοελληνική Γραμματική. Ιστορική Εισαγωγή, Άπαντα*, τ. 3, σ. ιγ' (Θεσσαλονίκη, Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών, 1938 [ανατύπωση 2018]).

“Η ιστορική [...] έρευνα της μητρικής γλώσσας είναι για το ελληνικό κοινό ξεχωριστά αναγκαία. Προλήψεις ζυμωμένες με χιλιόχρονη εκπαιδευτική παράδοση από το ένα μέρος και έλλειψη απ' αυτήν της παραμικρότερης γλωσσολογικής προπαιδείας δεν αφήνουν να ριζώσουν σωστές κρίσεις για τη γλώσσα του, όπως τη διαμόρφωσε μέσα στους αιώνες η γλωσσική εργασία του ελληνικού λαού. Ώς τα 1910 ακόμη, ίσως και αργότερα, τα ελληνόπαιδα διδάσκονταν στη μέση παιδεία, από εγκριμένο διδαχτικό: “Η ελληνική γλώσσα φθαρείσα εν πολλοίς κατά τους χρόνους της δουλείας, δεν απώλεσε το ενιαίον αυτής· αλλ' όπως εν πάσαις ταις λοιπαίς σχέσεσι του εθνικού βίου αποτρίβονται και αποβάλλονται τα ελαττώματα της δουλείας και το έθνος

περιβάλλεται διά του πολιτισμού των προγόνων αυτού, ούτω και εν τη γλώσση καταπληκτικά άλματα παρατηρούνται προς πλουτισμόν αυτής και αποβολήν των ρακών της δουλείας.” Πολύ σωστά παρατήρησε μια φορά ο Brugmann μιλώντας για το γλωσσικό ζήτημα στην Ελλάδα [...]: “Είναι ανάγκη να γίνει και θεωρητική διδασκαλία, πρώτα πρώτα του κόσμου των δασκάλων, γενικά ως προς την ουσία και τη ζωή των γλωσσών και ειδικότερα ως προς το ζήτημα των γραπτών ιδιωμάτων, έτσι που ν’ αντικριστεί το γλωσσικό ζήτημα στην Ελλάδα κάπως πιο αντικειμενικά και να νοηθεί η ανάγκη για μια ριζική αναγέννηση”.

2. Α.-Φ. Χριστίδης, *Γλώσσα, πολιτική, πολιτισμός*, σσ. 94-95 και 63 (Αθήνα, «Πόλις», 1999).

“Στον χώρο της γλωσσικής πολιτικής, η «ετερότητα», μια «ετερότητα» που θα πρέπει ταυτόχρονα να διακρίνει και να ενώνει, θα διαφυλαχθεί – και, σε κάποιο ποσοστό, θα διαμορφωθεί – όχι μέσα από τη μυθοποίηση της μητρικής γλώσσας και της ιστορίας της αλλά μέσα από την απομυθοποίησή της: μέσα από την αποκάλυψη τόσο των ιστορικών (και όχι μυθικών) ιδιαιτεροτήτων της όσο και της ενότητάς της με τις άλλες γλώσσες· ενότητα που, απώτερα, προκύπτει από την ενότητα της ανθρώπινης νόησης”.

“Όλες οι γλώσσες είναι ισότιμα επικοινωνιακά εργαλεία και, [...] αν κάποιες από αυτές – όπως η αρχαία ελληνική – έχουν μια ιδιαίτερη θέση στην ιστορία της ανθρωπότητας, αυτό οφείλεται σε ιστορικούς λόγους – στους πολιτισμούς που εκφράστηκαν μέσα από αυτές. Τόσο οι πολιτισμοί αυτοί όσο και οι γλώσσες τους είναι δημιουργήματα της Ιστορίας και έτσι πρέπει να προσεγγίζονται”.

3. Δ. Ν. Μαρωνίτης, στο Γ. Χάρης (επιμ.), *Δέκα μύθοι για την ελληνική γλώσσα*, σσ. 20-21 (Αθήνα, Πατάκης, 2001).

“Ενώ οι Νεοέλληνες, εν ονόματι της αρχαίας ελληνικής γλώσσας, διεκδικούν στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης ισοτιμία της νεοελληνικής γλώσσας έναντι των άλλων ευρωπαϊκών γλωσσών, στο εσωτερικό της χώρας καταφανώς υποτιμούν τη στάθμη της νεοελληνικής γλώσσας, την οποία θεωρούν, έναντι της αρχαίας ελληνικής γλώσσας, ανεπαρκή. Πρόκειται για ένα είδος ακατανόητης ενδογλωσσικής ανισοτιμίας, η οποία οδηγεί στην αυθαίρετη υπόθεση ότι η νεοελληνική γλώσσα χρειάζεται συνεχώς την υποστήριξη της αρχαίας ελληνικής γλώσσας, για να καλύπτει τα κενά της”».

Ο Δ. Ν. Μαρωνίτης και ο Α.-Φ. Χριστίδης ήταν για πολλά χρόνια μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου του Ινστιτούτου Νεοελληνικών Σπουδών (Ιδρύματος Μανόλη Τριανταφυλλίδη) του ΑΠΘ.

Με την παράκληση να δημοσιευθεί ή να μεταδοθεί